

BEGELEIDER PRAKTIJKLEREN

COLOFON

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Tessel Mulder | Philein Educatieve Teksten

Beeld: Ben Lohuis, Ferroli Nederland, Foter | Marije Jellema, Ingimage, Kega, Ritel, ROC Midden Nederland, ROC van Twente

Titel: Begeleider praktijkleren

ISBN: 978 90 372 6211 7, maakt deel uit van pakket 978 90 372 6210 0

Eerste druk / eerste oplage
© Boom beroepsonderwijs 2022

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. JIJ ALS BEGELEIDER PRAKTIJKLEREN	7
3. KENNISMAKEN EN INTRODUCEREN	18
4. ONTWIKKELINGSDOELEN	36
5. OPLEIDEN EN BEGELEIDEN	44
6. BEWAKEN EN BEOORDELEN	61
7. BEGELEIDINGSPERIODE EVALUEREN	82
8. UITDAGING	90

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar digitaal.boomonderwijs.nl/beroepsonderwijs.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

BEGELEIDER PRAKTIJKLEREN

In dit keuzedeel Begeleider praktijkleren word je als student voorbereid op het opleiden van andere studenten of (nieuwe) medewerkers. Dat is best een bijzondere leersituatie, want je wordt als student opgeleid om anderen op te leiden. Hierdoor heb je misschien wel een streepje voor op andere begeleiders praktijkleren.

In dit boek spreken we je aan als lerend begeleider praktijkleren. De student of (nieuwe) medewerker die je samen met je eigen begeleider opleidt noemen we de medewerker. Ten slotte noemen we je eigen begeleider, degene die jou opleidt, de leidinggevend begeleider praktijkleren.

Er wordt van uitgegaan dat je beschikt over een BPV-plaats en een begeleider praktijkleren die jou in staat stellen zelf uit te groeien tot een succesvol begeleider praktijkleren.

Elk bedrijf geeft een andere naam en invulling aan de rol van de begeleider praktijkleren. Dit kan bijvoorbeeld werkbegeleider, leermeester, stagebegeleider of praktijkopleider zijn.

Hoe het in jouw bedrijf ook heet; als begeleider praktijkleren ben je verantwoordelijk voor het leerproces van stagiaires en (nieuwe) medewerkers. Een belangrijke en mooie taak, want als begeleider praktijkleren kun je het verschil maken. Haal je met hart en ziel het beste uit de medewerkers? Begeleid en motiveer je ze, ook al is dat niet altijd even gemakkelijk? Luister je naar ze en neem je ze serieus? Weet jij ze op te leiden tot vakbekwame en gemotiveerde werknemers die goed functioneren in een organisatie of bedrijf?

Als begeleider praktijkleren bereid je je goed voor op de kennismakingsperiode. Je voert een start- of kennismakingsgesprek met de medewerker. Hierbij stel je vast wat de medewerker al weet en kan en bespreek je de verwachtingen voor de begeleidingsperiode.

Je bepaalt de leeractiviteiten en stelt een planning op. Je begeleidt de medewerker tijdens zijn begeleidingsperiode. Dat wil zeggen dat je hem helpt zijn leerdoelen te bereiken en de benodigde competenties te ontwikkelen. Je neemt de tijd voor de medewerker, luistert naar hem, bent betrokken en helpt hem op een hoger plan te komen. In de tussentijd bewaak je het leerproces van de medewerker en beoordeel je hem. Bij het beoordelen laat je je hart juist niet te veel spreken, want de beoordeling moet objectief zijn.

Aan het eind van de begeleidingsperiode ga je evalueren.

Denk maar eens aan je eigen begeleider praktijkleren. Wat vind je goed aan deze persoon? Wat heb je gemist? Wat had beter gekund of zou jij beter kunnen? Wat maakt iemand een goede begeleider praktijkleren?

'Ik vind het belangrijk dat mijn studenten leren van hun successen. Ik leg de lat hoog. Maar ik probeer ze wel te belonen als ze dan ook echt iets goed doen zodat ze ook echt trots op zichzelf kunnen zijn. Ik probeer ze te laten groeien door succes.'

(Kathy Uding, Beste praktijkopleider van Nederland 2012)

'Ik steek veel tijd in de leerlingen. Iemand voorbereiden op zijn werkzame leven is een kostbaar goed. Je kunt jongeren niet zomaar loslaten van "daar is je bureau, je komt er wel uit". Ik begeleid intensief en bied een vangnet.'

(Marieke Langemeyer, Praktijkopleider van het jaar 2013)

'Do's: Praktijkopleiders moeten zich in de student verdiepen door goed te luisteren en te begrijpen. Praktijkopleiders moeten altijd het belang van de student vooropstellen. Don'ts: Autoritair opstellen en geen geduld hebben.'

(Henk Close, Beste Praktijkbegeleider 2012 KC PLMF)

LEERDOELEN

1. Je weet hoe je het leerproces van de medewerker in de praktijk organiseert.
2. Je weet hoe je de medewerker in de praktijk opleidt.

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie, begrippen en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten.

Deze opdrachten herken je aan [BP].

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- *Interview met je leidinggevend begeleider praktijkleren*
- *Een bedrijfsprofiel maken*
- *Een kennismakingsgesprek bijwonen*
- *Een kennismakingsgesprek voeren*
- *De leerbehoefte vaststellen*
- *Een inwerkprogramma maken*
- *De leeractiviteiten bepalen*
- *Een planning maken*
- *Instructie geven*
- *Feedback geven*
- *Het begeleiden en beoordelen van praktijkexamens*
- *Observeren en bijsturen*
- *Een voortgangsgesprek bijwonen*
- *Een voortgangsgesprek voeren*
- *Een medewerker beoordelen*
- *Een afrondingsgesprek bijwonen*
- *Een afrondingsgesprek voeren.*

WERKEN MET DIT KEUZEDEEL

- *Test je kennis*
Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.
- *Uitdaging*
Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe. En hier word je op beoordeeld.
Voor de uitdaging van dit keuzedeel maak je een reflectieverslag. In het verslag beschrijf je de wijze waarop je een medewerker hebt begeleid.
- *Theorietoets*
Je docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

Als begeleider praktijkleren ben je verantwoordelijk voor het leerproces van de stagiairs en (nieuwe) medewerkers binnen je organisatie of bedrijf. In dit hoofdstuk kijk je naar wat dat precies inhoudt. Welke rol speel je als begeleider praktijkleren in het leerproces? Wie spelen daarbij nog meer een rol? Welke ontwikkelingen in de branche, de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs hebben invloed op jouw rol als begeleider praktijkleren? En hoe ontwikkel je jezelf zodat je kunt inspelen op die veranderingen?

AAN HET EIND VAN DIT HOOFDSTUK

1. weet je hoe je jezelf blijft ontwikkelen.

OPDRACHT 1 Oriëntatie Jij als begeleider praktijkleren

Bekijk het filmpje.

- a. Waar gaat dit filmpje over?
- b. Wat doet de praktijkopleider volgens jou goed?
- c. Wat vindt de stagiair goed aan de praktijkopleider?

THEORIEBRON WAT DOET EEN BEGELEIDER PRAKTIJKLEREN?

Een begeleider praktijkleren begeleidt en coacht stagiairs of (nieuwe) medewerkers in de praktijk binnen het bedrijf.

Doel daarvan is om de medewerkers tijdens hun stage of begeleidingsperiode op te leiden tot vakmensen die het bedrijfsleven nodig heeft. Vakmensen met de juiste (vak)kennis, vaardigheden en beroepshouding.

Als begeleider praktijkleren zul je vaak studenten begeleiden. Studenten zijn onder te verdelen in:

- BBL'ers met een leerbaan en een arbeidscontract
- stagiairs (BOL'ers) die stage lopen.

Soms begeleid je ook medewerkers die geen student zijn. Bijvoorbeeld een medewerker die binnen het bedrijf nieuwe dingen wil leren en hierbij op de werkvloer begeleid moet worden.

Rolmodel van een goede begeleider praktijkleren

Wat is nu een goede begeleider praktijkleren? Naast een verantwoordelijke voor het leerproces in de praktijk is het iemand die met zijn hart werkt, met medewerkers meedenkt en inlevingsvermogen en begrip toont.

Lees de volgende tekst over het modelprofiel begeleider praktijkleren maar eens. En giet daar de saus van menselijkheid, begrip, betrokkenheid en inlevingsvermogen overheen. Dan krijg je het rolmodel van een goede begeleider praktijkleren.

Modelprofiel begeleider praktijkleren

De begeleider praktijkleren leidt de medewerker in de praktijk op. Hij is het aanspreekpunt voor de medewerker en maakt hem wegwijs in de dagelijkse praktijk.

De begeleider praktijkleren leidt de medewerker op en organiseert zijn leeractiviteiten. Hij zorgt voor een zo goed mogelijke leeromgeving waarbij hij optimaal aansluit bij de leerbehoefte van de medewerker.

De begeleider praktijkleren heeft een begeleidende en opleidende rol. Hij heeft aandacht voor de medewerker en stuurt hem (bij) als dat nodig is. De begeleider praktijkleren brengt vakkennis over en stimuleert de medewerker om zich verantwoordelijk te voelen voor zijn leerproces en zijn functioneren.

De begeleider praktijkleren ontvangt, begeleidt, coacht en motiveert de medewerker en stemt de begeleiding op hem af. Ook beoordeelt en bewaakt hij de concrete voortgang van het leerproces van de medewerker.

Verantwoordelijkheidsgevoel, organisatietalent en gevoel voor werken met mensen zijn onmisbaar voor een begeleider praktijkleren.

Voer je al deze taken met passie uit? Ben je bereid tijd en energie in de medewerker te steken? Luister je echt naar hem en toon je begrip? Dan ben je hard op weg een echt goede begeleider praktijkleren te worden.

OPDRACHT 2 Eigenschappen begeleider praktijkleren

- a. Noem drie eigenschappen die onmisbaar zijn voor een begeleider praktijkleren.

Quote

'Do's: Praktijkopleiders moeten zich in de student verdiepen door goed te luisteren en te begrijpen.

Praktijkopleiders moeten altijd het belang van de student vooropstellen.

Don'ts: Autoritair opstellen en geen geduld hebben.'

(Henk Close: Beste Praktijkbegeleider 2012 KC PLMF)

- b. Als praktijkopleider moet je altijd het belang van de student vooropstellen. Ben je het hiermee eens of oneens? Leg je antwoord uit.
- c. Als praktijkopleider moet je je niet autoritair opstellen naar de student. Ben je het hiermee eens of oneens? Leg je antwoord uit.

THEORIEBRON HET NETWERK VAN DE MEDEWERKER

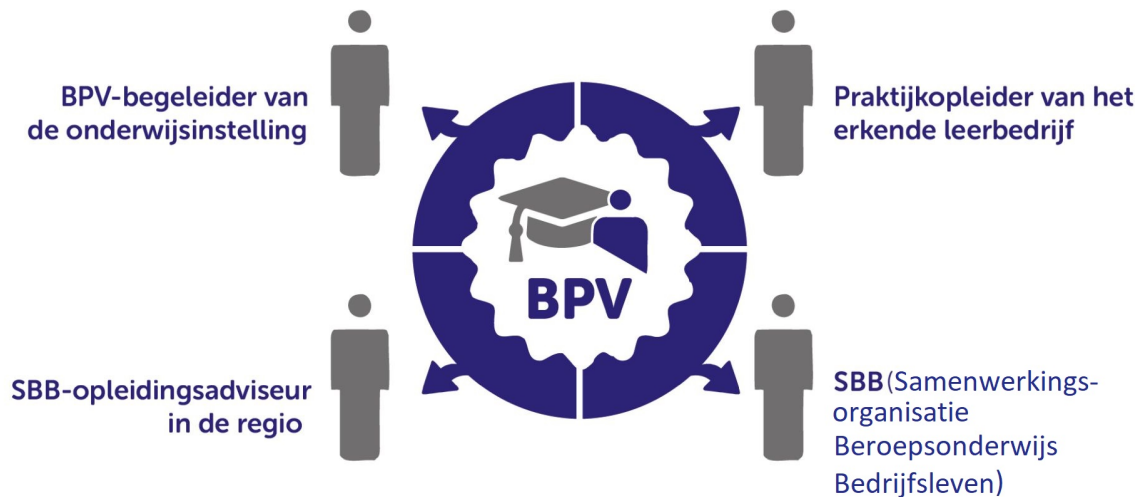
Over het ontwikkelingsproces van de medewerker tijdens de begeleidingsperiode wordt gecommuniceerd met de medewerker zelf, maar ook met zijn netwerk.

Het netwerk van de medewerker kan verschillend zijn. Denk bijvoorbeeld aan een docent van de opleiding, een coach, een buddy of een hr-functionaris.

BPV en kwalificatiedossier

Bij de begeleiding van een BBL- of BOL-student heb je te maken met de BPV (**beroepspraktijkvorming**). Dit is het deel van de opleiding dat een student in de praktijk uitvoert. Voor de invulling van de BPV heb je te maken met de opleiding die de student volgt en met de eisen vanuit het kwalificatiedossier. In het **kwalificatiedossier** staat wat een student aan het eind van de opleiding moet kunnen.

De belangrijkste betrokkenen bij de BPV zijn:

SBB

SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) is een organisatie waarin het beroepsonderwijs samenwerkt met het bedrijfsleven. SBB zorgt ervoor dat mbo-studenten professionele stages en leerbanen krijgen in een erkend leerbedrijf en daar op een goede manier begeleid worden.

Erkend leerbedrijf

De student voert zijn BPV uit bij een leerbedrijf. Daar leert hij de praktische vaardigheden en de juiste beroepshouding die het beroep van hem vraagt. Niet elk bedrijf kan zomaar mbo-studenten opleiden. Daarvoor moet het een erkend leerbedrijf zijn.

Bij SBB kun je erkenning als leerbedrijf aanvragen. Je moet dan aantonen dat je bedrijf aan verschillende voorwaarden voldoet en geschikt is als leerbedrijf.

Beeldmerk SBB-erkend leerbedrijf.